

คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข

ฉบับที่ 2/2546

เรื่อง การควบคุมกิจการรับทำการกำจัดมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ซึ่งได้ทำการเก็บขนมาจากเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

เนื่องจากได้มีผู้ดำเนินกิจการรับทำการเก็บขนมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ โดยมีกรให้บริการในหลายท้องถิ่นแล้วได้นำไปทำการกำจัด ณ พื้นที่ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 (3) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2 5 3 5 คณะกรรมการสาธารณสุขจึงออกคำแนะนำไว้ดังต่อไปนี้

(1) ตามมาตรา 18⁽¹⁾ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการกำจัด (หมายรวมถึง ดำเนินการเก็บขน และการกำจัด) มูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นของตนและกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการแทนหรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดดำเนินการก็ได้(มาตรา 18 วรรคสอง)

ตามมาตรา 19⁽²⁾ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดว่า กรณีบุคคลใดจะดำเนินกิจการรับทำการเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด)ก่อนดำเนินการ

ตามมาตรา 20⁽³⁾ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตราข้อกำหนดของท้องถิ่นเพื่อควบคุมดูแลการปฏิบัติของประชาชน ทั่วไป ผู้รับมอบจากราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บขนมูลฝอย(มาตรา 20(4)) และอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอยได้ตามมาตรา 63

⁽¹⁾มาตรา 18 การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นหรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยตามมาตรา 19 ก็ได้

⁽²⁾มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

⁽³⁾ มาตรา 20 เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

- (1) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้
- (2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน
- (3) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ
- (4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 ปฏิบัติตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 19 จะพึงเรียกเก็บได้
- (6) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

(2) จากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ข้างต้น จึงหมายความว่า ในการดำเนินการกำจัดมูลฝอยในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใด จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ มิได้จำกัดว่ามูลฝอยที่ทำการกำจัดนั้นจะต้องเป็นมูลฝอยเฉพาะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเองเท่านั้น จึงหมายรวมถึงมูลฝอยที่อาจมีการเก็บขนมาจากเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นด้วย ดังนั้นการดูแลกรณีที่มีการเก็บขนและกำจัดมูลฝอยข้ามเขตท้องถิ่นกัน ตามกฎหมายจึงมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

2 . 1) เจ้าพนักงานท้องถิ่นทุกท้องถิ่นที่จะพิจารณานุญาตให้ผู้ใดรับทำการเก็บขนมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจ โดยแจ้งว่าไม่รับทำการกำจัดหรือนำมูลฝอยไปกำจัด ณ เขตท้องถิ่นอื่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบจนแน่ใจว่าจะมีการกำจัดมูลฝอยนั้นอย่างถูกต้องสุขลักษณะก่อนจึงจะอนุญาตให้เก็บขนโดยทำเป็นธุรกิจได้

2.2) กรณีที่ผู้ใดรับทำการเก็บขนมูลฝอยในเขตท้องถิ่น(ก)แล้วนำมูลฝอยไปกำจัดในเขตท้องถิ่น(ข) โดยคิดค่าบริการทั้งการเก็บขน และกำจัด ผู้ประกอบการต้องขอใบอนุญาตทำการเก็บขนจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น(ก)และขอใบอนุญาตทำการกำจัดจากเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น(ข) ซึ่งผู้ประกอบการคิดค่าบริการได้ตามอัตราที่ท้องถิ่น(ก)และ(ข)กำหนดไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่นนั้น

2.3) กรณีที่ผู้ใดรับทำการเก็บขนมูลฝอยโดยคิดค่าบริการในเขตท้องถิ่น(ก)แล้วนำมูลฝอยมากำจัดโดยการถมที่ของนาย(ค)ซึ่งอยู่ในเขตท้องถิ่น(ข)หากเป็นกรณีที่นาย(ค)ได้รับค่าตอบแทน นาย(ค)จะต้องขอใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น(ข)และดูแลการกำจัดให้ถูกต้องสุขลักษณะตามข้อกำหนดของท้องถิ่น แต่ถ้านาย(ค)ให้เช่าที่ โดยผู้ประกอบการเช่าเพื่อนำมูลฝอยมาฝังกลบ ผู้ประกอบการต้องขอใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น(ข)และทำการฝังกลบให้ถูกต้องสุขลักษณะด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2546

ธวัช สุนทราจารย์

(นายธวัช สุนทราจารย์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวง รักษาราชการแทน

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข

